

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Cicero lib. 2. de Oratore, de exercitatione agens, sic inquit

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

non colloquitis, sed stylo. 647

tu mihi stultorum turbam objicis, qui Latine loquentes colunt & admirantur; ego tibi contra doctissimorum judicium & consensum opponam, qui hujusmodi pestem, sive loquentiam averfantur. Expende diligenter cap. 84. Suetonii in Augusto.

Cicero lib. 2. de Oratore, de exercitatione agens, sic inquit:

Sed plerique in hoc vocem modo, neque jam scienter, & vires exercent suas, & linguæ celeritatem incitant, verborumque frequentia delectantur. In quo fallit eos quod audierunt: Dicendo homines, ut dicant, efficere solere. Verè enim etiam illud dicitur: Perverse dicere homines perversè dicendo facillimè consequi: *Et statim*; Caput autem est, quod, ut verè dicam, minimè facimus, (est enim magni laboris, quem plerique fugimus,) quam plurimum scribere. Stylus optimus & præstantissimus dicendi effector ac magister.

Quintilianus libro 1. cap. 1. Ante omnia ne sit vitiosus sermo nutricibus. Has primùm audiet puer, harum verba effingere imitando conabitur. Et naturâ tenacissimi sumus eorum, quæ rudibus annis percipimus: ut sapor, quo nova imbuimus, durat: neque lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est, elui possunt. Et hæc ipsa magis pertinaciter hærent, quæ deteriora sunt. Nam bona facilè mutantur in pejus: nunc quando in bonum verteris vitia? Non assuescat ergo, ne dum infans quidem est, sermoni qui descendus sit.

Erasmus lib. 8. Apophtheg. sic ait: Pollio dicebat; Commodè agendo factum est, ut sæpe agerem; sed sæpe agendo factum est, ut minus commodè; quia scilicet assiduitate nimia facilitas magis, quàm facultas; nec fiducia, sed temeritas paratur. Quod accuratè factum velimus, rarò faciendum est. Hac ratione duci videntur Itali quidam eruditi, qui licet pulchrè calleant Latinè, tamen vix unquam adduci possunt, ut in familiari congressu Latinè loquantur. At si quando compellit necessitas, dicunt exactè, quasi de scripto. Novi Venetiæ Bernardum Oricularium, civem Florentinum, cujus historias si legisses, dixisses alterum Sallustium, aut certè Sallustii temporibus scriptas. Nunquam tamen ab homine impetrare licuit, ut mecum Latinè loqueretur: subinde interpellabam: *Surdo loqueris, vir præclare; vulgaris linguæ vestratis tam sum ignarus, quàm Indicæ.* Verbum Latinum nunquam qui vi ab eo extundere. *Hæc Erasmus.*

Badæus, in Comment. Linguae Græcæ, reprehendens Vallam circa reciprocorum usum, sic ait: Id autem Laurentio non aliàs accidit, quàm ex prava loquentium consuetudine, quibus aut legendis aut audiendis inviti erroris contagionem contrahimus: simul ex sermone extemporali, & neglecto, cui inter familiares assuescimus, præsertim puræ Latinitatis ignaros: qua noxa fit interdum, ut quædam imprudentibus excidant: id quod aliquando experti sumus in autographis nostris, ita ut flagitiosæ culpæ nos perperderet.

Cornelius Valerius in fine suæ Syntaxeos: Hanc proprietatem in verborum conjunctione qui non observat, nec delectum habet ullum, is

Bar-

Barbarica phrasi omnem pervertit Latinitatem, Quod iis ferè solet accidere, qui linguam Latinam ad idioma vernaculum detorquent.

Joachimus Fortius, in libello De ratione studii, cap. De scribendo: Nam ferè fit, ut qui loquuntur accuratè, minus eruditè scribant. Dum enim illarum voluptate afficiuntur, imperfectiores oportet sint in altero. Nemo pari cura res duas unquam tractaverit. *Et infra:* Quo pacto id genus homines, qui tanto plausu in tanta nugatorum corona nugari possunt, accuratè quicquam scripserint? Certè neminem unquam vidi, (nisi me memoria fallat,) doctè scribentem, cui valde in promptu fuit colloquendi, differendique ratio. *Et infra:* Famam puerilem aspernemur, vulgo inertes videamur.

Ex Bartholomæo Riccio, lib. 3. De imitatione Ciceronis, in calce.

Non soleo ego, ne hoc quoque omit-
tam, meum discipulum cogere, ut sit
pleramque in scholis, quicquid ei di-
cendum usu veniat, Latinè ut id proferre co-
netur. Utrum enim plus commodi, an damni
ad Latinam elegantiam, quam nos quærimus,
hoc afferat studium, non planè satis habeo com-
probatum. *Et paulò inferius,* Huc accedit, quòd
infanti puero, dum ea quæ vult, & ex tem-
pore, atque subito proferre laborat, multis par-
tibus ea plura excidant, quæ ineptè, quæ incon-
ditè, atque incompositè, quæ denique nullius
dignitatis sint, quæque vix tolerabilia sint ne-
cessè est. Ita fit, ut dum locutionis studeant ce-
leritati, orationis ornatum omnem, atque di-
gni-